

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/460/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1213222991
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2017:1213222991.3

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členov senátu Mgr. Adely Unčovskej a JUDr. Mariany Harvancovej, v právnej veci žalobcu: J. J. K., nar. XX.X.XXXX, Q. XXXX/XXA, A., zastúpeného advokátom JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, Kutlíková 17, Bratislava proti žalovanej: J. P. S., nar. XX.X.XXXX, X. XXXX/XX, A., zastúpenej: Mgr. Dávid Štefanka, advokát, Kutlíková 17, Bratislava, o určenie neúčinnosti právneho úkonu, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 21.6.2016, č.k. 12C/166/2013-247, jednomyseľne takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa z r u š u j e a v e c s a v r a c i a n a ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. V napadnutom rozsudku súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca v zmysle žaloby a pripustenej zmeny žaloby domáhal určiť, že : a/ Darovacia zmluva zo dňa 26.7.2010 uzavretá medzi účastníkmi Q. W., rod. W., nar. XX.XX.XXXX, A. X, A. a N. W., rod. N., nar. X.X.XXXX, A. X, A. ako darcami a žalovaným ako obdarovaným, predmetom ktorej bol podiel 1/3 k nehnuteľnosti: rodinný dom so súp.č. XXXX postavený na parc.č. XXX/XX, popis stavby F. - M. XX, druh stavby rodinný dom, pozemok, parcela registra "C", parc.č. XXX/X o výmere 414 m², druh pozemku záhrady, ktoré sú zapísané v katastri nehnuteľností na Okresnom úrade Bratislava, katastrálny odbor, okres Bratislava II, obec BA - m.č. Ružinov, k.ú. Ružinov, na LV č. XXX, ktorej vklad bol povolený pod M.-XXXXX/XX a nadobudol právoplatnosť dňa 25.8.2010, je voči žalobcovi právne neúčinná, b/ Kúpna zmluva zo dňa 21.6.2013 uzatvorená medzi žalovaným J. Q. W., rod. W., nar. XX.X.XXXX, A. X, A. ako predávajúcim a J. P. S., nar. XX.X.XXXX, X. XX, A. ako kupujúcou, predmetom ktorej bol podiel 1/3 k nehnuteľnosti: rodinný dom so súp.č. XXXX postavený na parc.č. XXX/XX, popis stavby Dom - M. XX, druh stavby rodinný dom, pozemok, parcela registra "C", parc.č. XXX/X o výmere 414 m², druh pozemku záhrady, ktoré sú zapísané v katastri nehnuteľností na Okresnom úrade Bratislava, katastrálny odbor, okres Bratislava II, obec BA - m.č. Ružinov, k.ú. Ružinov, na LV č. XXX, ktorej vklad bol povolený pod M.-XXXXX/XX a nadobudol právoplatnosť dňa 25.8.2010, je voči žalobcovi právne neúčinná. V rozhodnutí uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanej trovy právneho zastúpenia vo výške 833,66 eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 75 ods.1, § 76 ods.1 písm. e/, § 102 ods.1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej „O.s.p.“), § 425 ods. 2, 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej „Občiansky zákonník“) a tým, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že v čase podania žaloby dňa 2. 8. 2013 už nebol pasívne legitimovaný Q. W., nar. XX.XX. XXXX, zomr. XX. X. XXXX. Nehnuteľnosť, ktorej sa týka žalovaná neúčinnosť právneho úkonu bola totiž k dátumu dňa 2. 8. 2013 (/podanie návrhu na súd) už vo vlastníctve J. P. S.. Premlčanie nároku uplatneného žalobným návrhom, t.j. Darovacia zmluva k nehnuteľnosti medzi účastníkmi Q. W., nar. XX. X. XXXX a N. W., nar. X. X. XXXX ako darcami a Q. W., nar. XX. X. XXXX, zomr. XX. X. XXXX, mala byť uzatvorená dňa 26. 7. 2010 (vklad bol povolený dňa 25. 08. 2010). Súd prvej inštancie uviedol, že pasívna legitimácia z odporovacieho návrhu je upravená v ust. § 42b ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka, keď žaloba o určenie,

že dlžníkov právny úkon je voči veriteľovi neúčinný môže byť úspešná len vtedy, ak bola podaná voči osobe, s ktorou alebo v prospech bol právny úkon urobený so splnením predpokladu, že takáto osoba získala odporovateľným právnym úkonom prospech. Vo vzťahu k žalovanej uviedol, že táto má v danom konaní postavenie tzv. tretej osoby, proti ktorej je možné v konaní o odporovateľnosť právneho úkonu uplatniť nároky len vtedy, ak jej boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcovi (§ 42 b) ods. 3 veta za bodkočiarkou). V danej veci žaloba žalobcu smerovala voči prvému nadobúdateľovi. Pôvodným dlžníkom žalobcu boli účastníci Darovacej zmluvy zo dňa 26. 7. 2010, predmetná nehnuteľnosť bola od dlžníka prevedená na v poradí druhú osobu nadobúdateľa. Odporovateľná žaloba môže smerovať len proti prvému nadobúdateľovi. Občiansky zákonník v tomto smere predpokladá len možnosť odporovateľnosti u prvotného právneho úkonu medzi dlžníkom a tretou osobou, nie však odporovateľnosť akýchkoľvek ďalších úkonov na tento úkon nadväzujúcich. Z tohto podľa názoru súdu prvej inštancie vyplývam, že pasívne legitimovanými osobami pri odporovacích žalobách nemôžu byť ďalšie osoby, v tomto konkrétnom prípade žalovaná J.. P. S., ktorá majetok získala od Q. W., nar. XXXX, zomr. XXXX kúpnu zmluvou.

3. Súd prvej inštancie vyslovil názor, že pokiaľ veriteľ jednoznačne nepreukáže existenciu úmyslu ukrátiť veriteľa realizovaným právnym úkonom, resp. vedomosť druhej strane o takomto úmysle, nie je splnená základná podmienka, aby mohol súd takejto žalobe vyhovieť. Preukázanie úmyslu dlžníka, že mienil ukrátiť právnym úkonom svojho veriteľa nie je podmienkou odporovateľnosti vtedy, ak druhou stranou sú osoby blízke dlžníkovi (blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel, iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako svoju vlastnú ujmu). Úmysel dlžníka ukrátiť jeho veriteľa v takomto prípade zákon predpokladá a je na osobách dlžníkovi blízkych, aby preukázali opak, t. j. že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa nemohli aj pri náležitej starostlivosti poznať. V posudzovanom prípade bolo výpoveďami žalovanej ako i svedkov Q. W., nar. XXXX a N. W., nar. XXXX preukázané, že ich syn Q. W., nar. XXXX, zomr. XXXX o žalobcovi nevedel a ani o ich situácii, ktorá im vznikla so žalobcom. Jedným z predpokladov aktívnej vecnej legitímácie veriteľovi na odporováciu žalobu je to, že dlžníkov práve úkony ukracujú uspokojenie pohľadávky veriteľa. Bremono tvrdenia a dôkazné bremono o tom, že dlžníkov práve úkony ukracujú uspokojenie veriteľovej pohľadávky nesie veriteľ, pričom to platí aj v prípade, kde preukázanie úmyslu dlžníka nie je podmienkou odporovateľnosti, t.j. pri právnych úkonoch urobených medzi dlžníkov a osobami jemu blízkymi alebo urobenými v prospech týchto osôb, nakoľko z ust. § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že veriteľ musí aj za tejto situácie tvrdiť, a preukázať, že odporovaný právny úkon ukracuje uspokojenie jeho pohľadávky.

4. Súd prvej inštancie mal za to, že dokazovaním veriteľ v pozícii žalobcu žiadnym spôsobom nepreukázal, že odporovaný právny úkon ukracuje uspokojenie jeho pohľadávky. Ak by aj exekúciou bol postihnutý podiel na nehnuteľnosti ako bol vo vlastníctve dlžníka, tak nie je zrejme akým spôsobom je tento reálne predateľný, keďže sa jedná o spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti, ktorá má navyše nevysporiadaný pozemok a je v dezolátnom stave. Žalovaná v konaní preukázala, že údajný úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa nielen, že nepoznala, ale že ho nemohla poznať ani pri náležitej starostlivosti. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na uznesenie ÚS SR sp.zn. II ÚS 7/12-9, v ktorom sa Ústavný súd SR vysporiadal s rozhodnutím Okresného súdu Bratislava V a Krajského súdu Bratislave, kde bola prejednávaná obdobná vec a kde Ústavný súd SR konštatoval, že domáhať sa v súdnom konaní vyhlásenia úkonu za neúčinný voči veriteľovi možno iba vo vzťahu k právnym úkonom dlžníka a nie aj vo vzťahu k úkonom prvého nadobúdateľa v prospech druhého nadobúdateľa. Podľa jeho názoru pre prejednávaný prípad bolo rozhodujúce posúdiť situáciu, keď k prevodu nehnuteľnosti došlo na žalovanú ešte pred podaním odporovacej žaloby. Podľa zákona je pasívne legitimovaná u odporovacej žaloby len tretia osoba, ktorá priamo od dlžníka získala odporovateľným úkonom majetok či z neho mala prospech. V danom prípade mal súd prvej inštancie s poukazom na rozhodnutie NS SR sp.zn. 3 Cdo 71/1998 za to, že sa žalobca odporovateľnosti voči žalovanej nemohol s úspechom domáhať. Uviedol, že podľa rozhodovacej činnosti súdov, ust. § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka súdy v SR aplikujú tak, že právo odporovať právnemu úkonu možno uplatniť nielen proti osobám, ktoré s dlžníkom dojednali odporovateľný právny úkon, ale aj proti ich dedičom alebo právnym nástupcom. Tu však poukázal na to, že proti tretím osobám toto ustanovenie možno uplatniť len vtedy, ak im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcovi, ak bola vyslovená neúčinnosť právneho úkonu voči osobám, od ktorých tretie osoby vec alebo právo nadobudli.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p. a úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej výške 833,66 eur vyčíslenej podľa § 11 ods.1 písm. a/, §13a vyhl.č. 655/2004 Z.z.

6. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca navrhujúc, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v zmysle ust. § 388 zákona č. 160/2015 Civilný sporový poriadok (ďalej „C.s.p.“) zmenil a žalobe vyhovel. V odvolaní konštatoval že z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zistiteľný súdom ustálený skutkový stav vo vzťahu k jednotlivým dôvodom podanej žaloby, nie je zistiteľné vyhodnotenie všetkých vykonaných dôkazov a nie sú zistiteľné ani právne závery súdu ku skutočnostiam uvedeným žalobcom v jeho vyjadrení zo dňa 15. 6. 2016 a žalovanou v jej vyjadrení zo dňa 13. 6. 2016. V tejto argumentácii sa snažili vysporiadať okrem iného s otázkou pasívnej vecnej legitímácie, úmyslom dlžníka ukrátiť veriteľa a preukázania úmyslu ukrátiť veriteľa, premlčania a ukrátenia uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky veriteľa. S uvedenými spornými otázkami sa súd prvej inštancie nezaoberal a napríklad v otázke premlčania nároku nezaujal žiadne stanovisko. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je nedostatočne odôvodnené v súvislosti s pasívnou vecnou legitímáciou žalovanej. Žalobca opakovane poukazoval na skutočnosť, že vzhľadom na to, že žalovaná - J.. P. S. vstúpila ku dňu smrti pôvodne označeného žalovaného do jeho právneho postavenia ako jeho jediná univerzálna právna nástupkyňa - závetná dedička, právoplatnosťou osvedčenia o dedičstve zo dňa 12. 3. 2014 sa stala účastníčkou konania priamo na základe zákona, čím bola založená aj jej pasívna vecná legitímácia ako dedičky osoby, ktorá s dlžníkom dojednala odporovateľný právny úkon, čím sú splnené zákonné podmienky v zmysle § 42a ods. 1, 3 písm. a/ v spojení s § 42b ods. 3, 4 Občianskeho zákonníka. Žaloba o určenie neúčinnosti právneho úkonu je v zmysle § 42b ods. 1 Občianskeho zákonníka úspešná len vtedy, ak bola podaná voči osobe, s ktorou bol, alebo v prospech ktorej bol právny úkon urobený, avšak v ust. § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka je rozšírený okruh povinných osôb aj na ďalšie osoby. Postupom podľa § 107 ods. 1 a nasl. O.s.p., po strate spôsobilosti pôvodného žalovaného J.. Q. W. ml., nar. XX. X. XXXX, zomr. XX. X. XXXX súd v konaní pokračoval s jeho dedičkou J.. P. S., ktorá prevzala ako univerzálny dedič práva povinnosti, o ktoré v konaní ide. V kontexte s uvedeným je J.. P. S., t.j. žalovaná pasívne vecne legitimovaná ako univerzálna dedička po pôvodnom žalovanom J.. Q. W., nar. XX. X. XXXX, ktorý priamo dojedal s dlžníkmi odporovateľný právny úkon - Darovaciu zmluvu zo dňa 2. 8. 2010, ktorej neúčinnosti sa žalobca ako veriteľ v tomto konaní domáha. Z uvedeného je možno navyše vyvodiť aj záver, že žalovaná na základe univerzálnej sukcesie disponuje v danom prípade rovnakými právami a povinnosťami, akými disponoval aj pôvodný žalovaný. Nakoľko pôvodný žalovaný je osobou blízkou dlžníkovi a do jeho práv a povinností zo zákona vstúpila žalovaná J.. P. S. ako jeho univerzálna dedička, čo takisto možno subsumovať pod § 42a ods. 3 písm. a/ Občianskeho zákonníka, platí tu pre ňu rovnako vyvrátená domnienka, že o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa musel tak pôvodný žalovaný a po pôvodnom žalovanom aj v konaní pokračujúca jeho právna nástupkyňa vedieť. Z tohto dôvodu žalobca poukázal na fakt, že dôkazné bremeno v danom prípade leží na žalovanej, nakoľko znalosť tohto úmyslu je rovnako ako u pôvodného žalovaného, tak aj u nej prezumovaná.

7. Žalobca ďalej zdôraznil že v konaní sa domáha vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu - Darovacej zmluvy zo dňa 2.8.2010 voči prvému nadobúdateľovi, ktorým bol pôvodný žalovaný J.. Q. W. V., teda osobe, ktorá mala z právneho úkonu prospech a nie voči J.. P. S.. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že súd nemal pochybnosti o úmysle dlžníkov ukrátiť žalobcu ako veriteľa a sám na str. 3 rozhodnutia túto skutočnosť konštatoval. Tento úmysel dlžníkov preukazujú aj všetky okolnosti prevodu vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti a tiež skutočnosť, že dlžníci sa postupne zbavili všetkého nehnuteľného majetku, ktorý predtým vlastnili, napr. aj bytu č. X na A. X, v ktorom majú naďalej trvalý pobyt a naďalej v ňom bývajú, pričom vlastníkom bytu je v súčasnosti žalovaná J..P. S.. Z týchto skutočností je možné logicky vyvodiť, že tieto blízke osoby medzi sebou navzájom spolupracujú, pomáhajú si tak, aby uchránili majetok, ktorý by mohol byť postihnutý exekúciou a pred vykonaním exekúcie. Úmysel dlžníkov a vedomosť tretej osoby sa v tomto prípade prezumuje a dôkazné bremeno zaťažuje dlžníkov a pôvodného žalovaného Q. W. V., resp. jeho právneho nástupcu z titulu univerzálnej sukcesie. Dôkazné bremeno rovnako neunesol ani pôvodný žalovaný Q. W. V., resp. žalovaná, o čom svedčia nielen ich blízke príbuzenské vzťahy, t. j. vzťah rodičov a syna, spoločné užívanie bytu č.X na A. X, ale aj ich spoločné podnikateľské aktivity, ktoré vyvíjali. Z vyššie uvedeného konania dlžníkov a vzhľadom na okolnosti prípadu je možno logicky vyvodiť úmysel dlžníkov žalobou napadnutou darovacou zmluvou zmenšiť svoj majetok a ukrátiť tak uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky žalobcu, ktorá mu vznikla z titulu uzatvorenej zmluvy o pôžičke, ktorú dlžníkom dobromyseľne poskytol a tí ju

nesplátili. Súd prvej inštancie jednoznačne pochybil a nesprávne vyhodnotil zistený skutkový stav veci, keď v napadnutom rozhodnutí len stručne skonštatoval, že pôvodný žalovaný o žalobcovi nevedel a ani o situácii dlžníkov, ktorá im vznikla so žalobcom, avšak vôbec neskúmal, či bola v danom prípade zo strany žalovanej vyvinutá starostlivosť na poznanie dlžníkovho úmyslu a či išlo o náležitú starostlivosť. Žalobca v odvolaní ďalej poukázal na to, že súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal námietkou premlčania, ktorú vzniesla žalovaná v záverečnom vyjadrení zo dňa 13. 6. 2016, keď v danom prípade k uplynutiu trojročnej lehoty pre uplatnenie práva odporovať právnomu úkonu nemohlo dôjsť z dôvodu, že žaloba na vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu zo dňa 1. 8. 2013 bola súdu doručená dňa 2. 8. 2013 t. j. pred uplynutím tejto lehoty. Za nepreskúmateľný považoval odvolateľ i záver súdu prvej inštancie o tom, že nebola splnená podmienka ukrátenia uspokojenia žalobcu ako veriteľa. Súd sa nemal zaoberať následnými krokmi žalobcu, a teda spôsobom akým si uvedenú pohľadávku v prípade jeho úspechu v súdnom konaní bude vymáhať, ani tým, či sú pozemky prislúchajúce k nehnuteľnosti vysporiadané alebo nie, ale má prioritne posudzovať splnenie kritérií na odporovanie právnomu úkonu v zmysle príslušných zákonných ustanovení. Žalobca vyslovil presvedčenie, že postupom súdu bolo porušené ust. § 157 ods. 2 O.s.p..

8. Žalovaná v písomnom vyjadrení sa k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 387 C s.p. ako vecne správny potvrdil. Konštatovala, že súd prvej inštancie sa dôsledne vysporiadal so všetkými navrhovanými dôkazmi a rozhodol na základe správne a v potrebnom rozsahu pre rozhodnutie zisteného skutkového stavu. Pokiaľ ide o otázku pasívnej vecnej legitímácie, odvolateľ neuviedol v odvolaní nič, s čím by sa nebol súd prvej inštancie vysporiadal v napadnutom rozhodnutí. Odporovateľná žaloba podľa teórie ako i zaužívanej právnej praxe môže smerovať len voči prvému nadobúdateľovi, keď pôvodným dlžníkom žalobcu boli účastníci Darovacej zmluvy zo dňa 26. 7. 2010. Predmetná nehnuteľnosť bola od dlžníka prevedená na v poradí druhú osobu nadobúdateľa. Odporovateľná žaloba môže smerovať len proti prvému nadobúdateľovi a Občiansky zákonník v tomto smere predpokladal možnosť odporovateľnosti u prvotného právneho úkonu medzi dlžníkom a treťou osobou, nie však odporovateľnosť akýchkoľvek ďalších úkonov na tento úkon nadväzujúcich. Z tohto vyplýva, že pasívne legitimovanými osobami pri odporovacích žalobách nemôžu byť aj ďalšie osoby. Platná právna úprava predpokladá možnosť odporovateľnosti len u prvotného právneho úkonu medzi dlžníkom a treťou osobou a nie odporovateľnosť akýchkoľvek ďalších právnych úkonov na neho nadväzujúcich. Z toho vyplýva, že pasívne legitimované u odporovacej žaloby nemôžu byť ďalšie osoby, na ktoré bol majetok prevedený od tretej osoby, ktorá majetok získala od dlžníka veriteľa. V súvislosti s argumentáciou ohľadom úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa a preukazovania úmyslu ukrátiť veriteľa, tento bol vyvrátený výpoveďou žalovanej ako aj svedkov Q. W. nar. XX.X.XXXX a N. W., nar. X.X.XXXX, v ktorých obaja vypovedali, že ich syn nar. XX. X. XXXX o žalobcovi nevedel a nevedel ani o ich situácii.

9. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 ods. 1 C.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p.) keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem s použitím § 378 ods. 1 v spojení s § 470 C.s.p. a dospel k nasledujúcim záverom.

10. Odvolací súd ako prvoradé konštatuje, že v prejednávanej veci súd prvej inštancie postupoval v konaní a pri rozhodovaní s použitím ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30.6.2016. O odvolaní žalobcu rozhodoval po nadobudnutí účinnosti zák.č. 160/2015 Z.z. , viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.).

11. Podľa § 470 ods. 1 C.s.p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

12. Podľa § 470 ods. 2 C.s.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

13. V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa žalobou zo dňa 1.8.2013, po jej doplnení v podaní zo dňa 1.8.2013 voči žalovanému J.. Q. W., nar. XX.X.XXXX domáhal vydania rozhodnutia, ktorým

súd určí že Darovacia zmluva zo dňa 26.7.2010 uzatvorená medzi účastníkmi Q. W., nar. XX.X.XXXX, bytom A. X A. a N. W., rod. N., nar. X.X.XXXX, A. X, A. ako darcami a Q. W., nar. XX.X.XXXX, A. X A. ako obdarovaným, predmetom ktorej bol podiel 1/3 k nehnuteľnosti: rodinný dom so súp. č. XXXX postavený na parc. č. XXX/XX, popis stavby dom - M.Á. XX, druh stavby rodinný dom, pozemok, parcela reg. "C", parcelné č. 237/8 o výmere 414 m², druh pozemku záhrady, ktorá je zapísaná v katastri nehnuteľností na Okresnom úrade Bratislava, katastrálnom odbore, okres Bratislava II, obec Bratislava - m.č. Ružinov, k.ú. Ružinov, na LV č. XXX, ktorej vklad bol povolený pod M.-XXXXX/XX a nadobudol právoplatnosť dňa 25.8.2010 je voči žalobcovi právne neúčinná.

14. V písomnom podaní zo dňa 29.4.2014 (čl. 49) žalobca navrhol, aby súd pripustil vstup J.. P. S., nar. XX.X.XXXX do konania ako žalovanej 2/. Návrh odôvodnil tým, že z výpisu z katastra nehnuteľností vyplýva, že Q. W.. nar. XX.X.XXXX nie je vlastníkom predmetných nehnuteľností, ktoré na základe Kúpnej zmluvy M. -XXXXX/XX zo dňa 21.6.2013 previedol na J.. P. S. ako kupujúcu. V podaní zároveň navrhol zmenu žalobného petitu tým, že okrem už odporovaného úkonu (Darovacej zmluvy z 26.7.2010) žiadal ďalej určiť, že Kúpna zmluva zo dňa 21.6.2013 uzatvorená medzi žalovaným J.. Q. W., rod. W., nar. XX.X.XXXX, A. X, A. ako predávajúcim a J.. P. S., nar.. XX.X.XXXX, X. XX, A. ako kupujúcou, predmetom ktorej bol podiel 1/3 k nehnuteľnosti: rodinný dom so súp.č. XXXX postavený na parc.č. XXX/XX, popis stavby F. - M. XX, druh stavby rodinný dom, pozemok, parcela registra "C", parc.č. XXX/ X o výmere 414 m², druh pozemku záhrady, ktoré sú zapísané v katastri nehnuteľností na Okresnom úrade Bratislava, katastrálny odbor, okres Bratislava II, obec BA - m.č. Ružinov, k.ú. Ružinov, na LV č. XXX, ktorej vklad bol povolený pod M.-XXXXX/XX a nadobudol právoplatnosť dňa 21.6.2013, je voči žalobcovi právne neúčinná.

15. Dňa 9.5.2014 bolo súdu doručené oznámenie o úmrtí žalovaného J.. Q. W., nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.X.XXXX. Z Osvedčenia o dedičstve zo dňa 12.3.2014, sp.zn. 65D/714/2013, Dnot 77/2013, právoplatného dňa 12.3.2014 (čl. 72) vyplynulo, že dedičstvo po poručiteľovi J.. Q. W., nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.X.XXXX nadobudla závetná dedička J.. P. S., rod. S., nar. XX.X.XXXX.

16. Súd prvej inštancie v uznesení zo dňa 8.8.2014 , č.k. 12C/166/2013-76 s použitím ust. §92 ods.2,3 O.s.p. nepripustil vstup J.. P. S., nar. XX.X.XXXX ako ďalšieho účastníka na strane žalovaného, bez právneho odôvodnenia pripustil vstup J.. P. S., nar. XX.X.XXXX do konania na miesto doterajšieho žalovaného a podľa § 95 O.s.p. pripustil zmenu žaloby tak, že okrem už odporovaného úkonu (Darovacej zmluvy z 26.7.2010) bude predmetom konania žaloba o určenie, že Kúpna zmluva zo dňa 21.6.2013 uzatvorená medzi žalovaným J.. Q. W., rod. W., nar. XX.X.XXXX, A. X, A. ako predávajúcim a J.. P. S., nar.. XX.X.XXXX, X. XX, A. ako kupujúcou, predmetom ktorej bol podiel 1/3 k nehnuteľnosti: rodinný dom so súp.č. XXXX postavený na parc.č. XXX/XX, popis stavby F. - M.Z. XX, druh stavby rodinný dom, pozemok, parcela registra "C", parc.č. XXX/X o výmere 414 m², druh pozemku záhrady, ktoré sú zapísané v katastri nehnuteľností na Okresnom úrade Bratislava, katastrálny odbor, okres Bratislava II, obec BA - m.č. Ružinov, k.ú. Ružinov, na LV č. XXX, ktorej vklad bol povolený pod M.-XXXXX/XX a nadobudol právoplatnosť dňa 25.8.2010 je voči žalobcovi právne neúčinná.

17. Podľa § 107 ods. 1 O.s.p. ak účastník stratil spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať.

18. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom do 30.6.2016 v ustanovení § 107 spája stratu procesnej subjektivity (spôsobilosti byť účastníkom konania) s povinnosťou konajúceho súdu posúdiť túto prekážku konania, a to vzhľadom na povahu prejednávanej veci. Súd teda musí posúdiť, či predmetom konania sú práva a povinnosti viazané podľa hmotnoprávneho práva na osobu účastníka konania a neprechádzajú na jeho právnych nástupcov, alebo v konaní je možné pokračovať s právnymi nástupcami takéhoto účastníka konania, resp. konanie prerušiť do právoplatného skončenia dedičského konania (v prípade straty procesnej spôsobilosti účastníka konania, ktorý je fyzickou osobou). Ak dôjde v osobe niektorého účastníka k právnemu nástupníctvu, právny nástupca vstupuje do práv a povinností doterajšieho účastníka. Súd skonštatuje, že došlo k zmene, o tejto nerozhoduje a nie je k nej potrebný súhlas ostatných účastníkov.

19. V prejednávanej veci žalovaný J.. Q. W., nar. XX.X.XXXX počas konania pred súdom prvej inštancie, dňa XX.X.XXXX zomrel, čím stratil procesnú subjektivitu (spôsobilosť byť účastníkom konania). Odvolací

súd posúdiac povahu konania, predmetom ktorého je žaloba o určenie neúčinnosti právneho úkonu, dospel k záveru, že v danom prípade bolo možné v konaní ďalej pokračovať s právnou nástupkyňou zomrelého žalovaného, a to s J. P. S., ktorá vstúpila do práv a povinností pôvodného žalovaného. Pokiaľ súd prvej inštancie o tejto skutočnosti rozhodol osobitným uznesením zo dňa 8.8.2014, č.k. 2C/166/2013-76, jednalo sa v tejto časti síce o nesprávne rozhodnutie, nemajúce oporu v ustanoveniach v tom čase platného procesného predpisu, avšak jeho vydanie nemalo za následok vadu v následnom procesnom postupe súdu prvej inštancie (ktorý konal s okruhom účastníkov, s ktorými aj konať mal).

20. Podľa § 95 O.s.p. navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. Zmenený návrh treba ostatným účastníkom doručiť do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene.

21. Citované ustanovenie bolo podľa právnej úpravy platnej do 30.6.2016 vyjadrením dispozičného oprávnenia žalobcu, ktorým sa mu umožňovalo disponovať s konaním alebo jeho predmetom. Pokiaľ súd rozhodoval o návrhu na zmenu žaloby, mohol ju uznesením pripustiť alebo zamietnuť, pričom bol navrhnutou zmenou viazaný. V danej veci sa súd prvej inštancie uvedenou zásadou dôsledne neriadil, keď v uznesení zo dňa 8.8.2014, č.k. 2C/166/2013-76 síce rozhodol o pripustení zmeny návrhu jeho rozšírením o určenie neúčinnosti Kúpnej zmluvy zo dňa 21.6.2013, avšak v jeho obsahovom znení v časti týkajúcej sa údajov o povolení vkladu (vklad povolený pod M.- XXXXX/XX) a nadobudnutia jeho právoplatnosti (dňa 25.8.2010) uviedol iné údaje než tie, ktoré navrhol žalobca (vklad povolený pod M.- XXXXX/XX a nadobudol právoplatnosť dňa 21.6.2013). Uvedeným postupom sa súd prvej inštancie dopustil závažného procesného pochybenia, ktoré bude nutné v priebehu ďalšieho konania odstrániť).

22. Podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkové právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený. Odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať (odsek 2 citovaného ustanovenia).

23. Podľa § 42b ods. 1 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnym úkonom môže uplatniť veriteľ žalobou. Podľa odseku 2 právo odporovať právnomu úkonu sa uplatňuje proti tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech.

24. V zmysle § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnomu úkonu možno uplatniť nielen proti osobám, ktoré s dlžníkom dojednali odporovateľný právny úkon, ale aj proti ich dedičom alebo právnym nástupcom; proti tretím osobám len vtedy, ak im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právnomu úkonu proti ich predchodcovi.

25. Podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech.

26. Odporovateľnosť právneho úkonu nemožno riešiť ako predbežnú otázku. Neúčinnosť právneho úkonu nastáva až právoplatnosťou rozsudku, ktorým bolo žalobe podľa § 42a Občianskeho zákonníka vyhovené. Vlastnícke právo toho, kto mal z odporovateľného právneho úkonu prospech k veci, ktorá bola predmetom tohto úkonu, nie je podmienkou úspešného uplatnenia odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 42a ods. 2 až ods. 5 Občianskeho zákonníka

27. Z ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. v znení účinnom do 30.6.2016 vyplýva požiadavka, aby odôvodnenie rozsudku obsahovalo okrem stručného a výstižného vysvetlenia toho, ktoré skutočnosti mal súd za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, a zároveň potreba premietnuť jednotlivé preukázané skutočnosti (skutkové zistenia) do

záveru o skutkovom stave veci do tzv. do skutkovej vety, ktorý záver stručne a výstižne vyjadruje zistený skutkový stav veci a ktorý je rozhodujúci pre právne posúdenie veci.

28. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd („ďalej len „Dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ale právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (viď tiež II. ÚS 76/07).

29. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou Najvyššieho súdu SR (R 111/1998) považovaná za procesnú vadu („inú vadu konania“), dôsledkom ktorej nebolo odňatie možnosti účastníka konať pred súdom. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdili viaceré rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015). Na rokovaní občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

30. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje odvolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Konštatuje, že daný prípad poskytuje podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska analogicky aplikovaného na podmienky odvolacieho konania, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

31. Rozsudok sa musí skladať z troch predpísaných častí, t. j. z časti úvodnej, tzv. záhlavia, z výrokovej časti (enunciát) a z odôvodnenia s poučením o odvolaní. Zvýšenú pozornosť je súd povinný venovať odôvodneniu svojho rozhodnutia, pretože až v súvislosti s ním, sa rozsudok stáva pre účastníkov konania (strany) zrozumiteľným. Odôvodnenie pritom musí obsahovať odôvodnenie skutkové aj právne, pričom po skutkovej stránke je súd povinný uviesť najprv stručné a výstižné prednesy strán a ich konečné návrhy vo veci samej. V odôvodnení musí byť preto vždy uvedené, ktoré skutočnosti mal súd zistené a ktorými dôkaznými prostriedkami, nestačí uviesť iba obsah dôkazov bez uvedenia, z akých dôvodov súd dospel k záveru o ich pravdivosti. Značnú pozornosť je však nutné venovať i formálnej stránke písomného vyhotovenia odôvodnenia. Je predovšetkým nutné sa vyvarovať doslovnému popisovaniu skutkových tvrdení strán alebo výsledkov vykonaných dôkazov a v súlade so starostlivosťou o zvýšenú úroveň rozsudkov sa kládie dôraz i na požiadavku, uviesť v odôvodnení všetko, čo malo vplyv na konečný návrh strán a naopak javí sa ako úplne zbytočné uvádzať v ňom to, čo pre vlastné meritórne rozhodnutie nemalo žiadny význam.

32. Súd prvej inštancie sa však uvedeným postupom neriadil, keď v rozpore s citovaným zákonným ustanovením vypracoval svoje rozhodnutie spôsobom nezodpovedajúcim zákonom predpísanej forme. Odôvodnenie napadnutého rozsudku nemá náležitosti v zmysle citovaných zákonných ustanovení, nakoľko v ňom absentuje čo do myšlienkových postupov, vysporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami, ktoré v konaní vyšli najavo a tiež s argumentáciou strán, majúcich vzťah k prejednávanej veci. V napadnutom rozsudku sa súd prvej inštancie síce nepochopiteľne na str. 2,3 zaoberal zákonnými predpokladmi a podmienkami na vydanie predbežného opatrenia, avšak z jeho ďalšieho obsahu nie

je možné vyvodiť dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil a z toho vyplývajúci jednoznačný a nepochybný záver o nedôvodnosti žaloby. Z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, či súd prvej inštancie dôsledne posudzoval a zaoberal sa otázkami týkajúcimi sa posudzovania aktívnej vecnej legitímácie na uplatnenie odporovateľnosti (§ 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka), podmienok odporovateľnosti (§ 42a ods. 2 až 5 Občianskeho zákonníka), spôsobu uplatnenia odporovateľnosti (§ 42b ods. 1 Občianskeho zákonníka), pasívnej vecnej legitímácie (§ 42b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka) a právnymi následkami spojenými s úspešným odporovaním právnemu úkonu (§ 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka), a to vo vzťahu k obom odporovaným úkonom (t.j. osobitne Darovacej zmluvy zo dňa 26.7.2010 a osobitne Kúpnej zmluvy zo dňa 21.6.2013). Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, akým spôsobom vyhodnotil námietku premlčania nároku vznesenú žalovanou, výsluchy v konaní vypočutých svedkov a predložené listinné dôkazy. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je nezrozumiteľné i v tom, že je v ňom citované ust. § 42b ods.3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právo odporovať právnemu úkonu možno uplatniť nielen proti osobám, ktoré s dlžníkom dojednali odporovateľný právny úkon, ale aj proti ich dedičom alebo právnym nástupcom (ktorým sa J.. P. S. stala po pôvodne žalovanom J.. Q.N. W. ml.) a na strane druhej posudzuje J.. P. S. ako inú osobu, ktorá od osoby, ktorá uzavrela s dlžníkmi odporovaný právny úkon, nehnuteľnosti právne nadobudla.

33. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b/ C.s.p. zrušil, pretože jeho nepreskúmateľnosťou došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom a podľa § 391 ods. 1 C.s.p. vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Úlohou prvoinštančného súdu bude pri ďalšom prejednaní veci odstrániť pochybenie pri písomnom vyhotovení uznesenia zo dňa 8.8.2014, č.k. 12C/166/2013-76 vytknutého v ods. 21 tohto rozhodnutia, následne skúmať a posúdiť opodstatnenosť nároku žalobcu osobitne vo vzťahu k obom namietaným úkonom (Darovacej zmluvy z 26.7.2010 a Kúpnej zmluvy zo dňa 21.6.2013), opätovne vo veci rozhodnúť a odôvodniť rozhodnutie tak, aby zodpovedalo ust. § 220 ods. 2 C.s.p., t.zn. v ňom uviesť stručný a jasný výklad o tom, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri posúdení žaloby, vysvetliť, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy; v novom rozhodnutí o veci súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov konania (§ 396 ods.3 C.s.p.).

34. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).